

TÓTH BÉLA

1877-1957

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 19.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dollari. - Germania 15 M.

Orăștie, 17 Maiu n. 1914.

Erketi: 1914 MAJ 17.

O altă scenă din drama „Domnul Notar“ a poetului Goga, jucată pe scena Teatrului Național din București, cu mare succes de repetițe ori.

Numai în inimă

sărbătorim și astăzi marea aniversare a zilei de 3 Maiu, căci împrejurările nu ne permit să ne atârnam în balcoane drapele, nu ne permit să ne afișăm la butonieră pantlici tricolore și nu ne lasă să peregrinăm în cântece de fanfară pe câmpia verde dela Blaj. La aparență nu avem sărbătoare, nu avem zi de reculegere și de reînnoire a forțelor, căci nici căiri pe întinsurile vechei Transilvanii nu răsună în fața obștei cuvânt de însuflețire, nici căiri copilași plâpânzi și nevinovați. nu cutreeră cu dascăli în frunte străzile scaldate în lumină, aclamând libertatea, dreptul și neatârnamea! Nici clopotele bisericuțelor presărate pe culmi, nu răspândesc creștinilor din văi sunete de bucurie, glasuri înălțătoare de inimă, ca să chieме la sărbarea națională, tot atât de sfântă ca oricare sărbare a sfinților și a mucenicilor...

Sărbătorim în taină, sărbătorim în adânc de suflet, ca omul, căruia sărbătoarea îi aduce în inimă, odată cu bucuria, și jale și durere. Sărbătorim tăcuți și ne vedem fiecare de lucrurile mărunte, fără să îmbrăcăm din acest prilej haine strălucitoare și podoabe mărețe.

Nu arătăm prin nimic, că pentru noi amintirea acestei zile ar fi mai scumpă, decât a oricărei alte zile; nu arătăm, că umbra celor 40.000 răsare în ziua aceasta din temnița mormântului și ne apare ca o viziune cu fața posomorâtă, cu haina sfâșiată și cu fărâme de lanțuri în mână... Neputincioși și imposibili deopotrivă, mulți dintre noi nici măcar aminte nu-și mai aduc de însemnătatea zilei de 3 Maiu... Alte neamuri fac din astfel de zile prilejuri de însuflețire generală,

prilejuri de a-și perândă pe sub bătaia soarelui, energia de viață, bogăția inimii și a minții, progresele economice, avântul sufletului; — noi ne mulțumim cu câteva rânduri de gazetă, cu câteva vorbe rostite la masa murdară a cafenelii de provincie, — dacă peste tot nu uităm să pomenim ziua aceasta sfântă a proclamării ființei noastre, ca neam cu aspirații individuale și cu trebuinți speciale...

Sărbătorim în inimă, — așa ne place s'o spunem. Și uităm, că sărbătoarea aceasta slăbește an de an, amintirea ei în sufletul nostru se șterge cu fiecare aniversare și odată poate uităm chiar să mai și tresărim sub vraja sfântă a amintirii ei...

NOUL IMPERIU UNIVERSAL GERMAN

În lumea politică se face azi mai mult ca ori-și-când vorbă despre marea încordare dintre politica *germană*, a cărei cheie și conducere e în mâna Germaniei, și politica *slavă*, diriguată din Rusia.

Și multă lume se miră cum de nu își încap lângă olaltă aceste state și grupări de state, — că-i largă lumea pentru toate, mai ales că și unele și altele și-au acaparat astfel de coprinsuri largi pe alte continente, prin Azia și Africa, încât încap acolo poate și întreg poporul lor, dacă i-ar fi prea strâmt pământul bătrânei Europe.

Charta ce publicăm pe pagina de alături, ne desleagă taina acestei încordări: E lupta pentru drumul cel mai apropiat și mai larg spre Orient!

Charta de aci este copiată după o revistă germană, care arată, că pentru Germania e oarecum chestie de viață, a-și avea drumul larg și scurt spre Orient, — și acest drum îl poate avea numai *peste Constantinopol*.

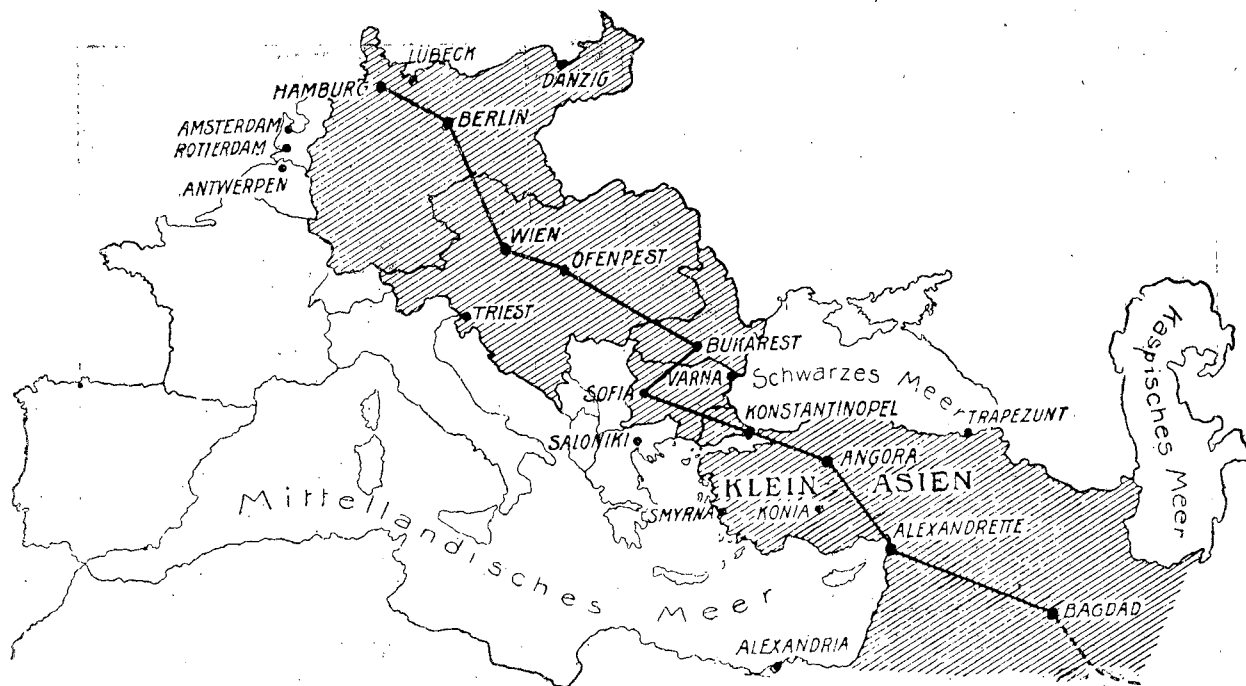
Constantinopolul îl și are, în

felul său, — căci politica germană s'a știut apropiată de inimile conducătorilor statului turcesc, încât, precum știm, guvernul turcesc a primit a i se trimite din Germania comandanți cari să-i instrueze armata, modernizându-o și pregătindu-o a putea stă la locul seu între valurile puternice ale încordărilor și ciocnirilor ce se dau între marile puteri în jurul ei, — având, bine înțeles, să stea pe partea Germaniei. De aceea se află azi la Constantinopol așazisa „misiune militară germană“, stând din un general prusiac și mai mulți ofițeri, cari au luat comanda Constantinopolului și a Dardanelelor. Adecă au așazicând în mână comanda armatei turcești.

Dar pentru ca drumul pân' la Constantinopol încă să-i fie deschis, — Germania, după-ce peste Austro-Ungaria să ține doamnă, ca și peste o provincie prusiană, — are încă lipsă de *România* și *Bulgaria*, cari să formeze legătura între Austro-Ungaria și Turcia. De aci ruperea așa mare după prietinia României. Nu că le-ar fi drag Nemților de Români, ci fiindcă le e *lor* de folos, a-i avea ca așternuț în marele drum al lor spre Răsărit.

Charta de pe pagina de alături ne arată cum e croit, în planurile largi ale politicei universale germane, acest drum: El pleacă din inima Germaniei, dela Hamburg, trece îmbrățișând întreagă Austro-ungaria, România, Bulgaria și Turcia, și așa calcă mândru și biruitor peste Mare pe țărmaș Aziei mici și de aci mai departe spre inima Aziei, spre Bagdad, — care e o piață minunată și prețioasă marelui negoț al Europei.

În fața acestei năzuințe a politicei germane, stă *Rusia*, care zice: Dar și *eu* am lipsă de acest drum! Și doar eu sunt mai aproape de el, decât tine, soață Germanie. Nu numai, ci pentru a-mi face mai cu puțință apropierea de acest drum du-cător la bogăție, eu de doue sute de ani mereu am luptat, și am vârsat râuri de sânge și de bani pentru a zdrobi stânca cea tare ce ne stă-

Harta politicei mari germane, ce tinde a-și avea drumul larg al influinței și comerțului spre răsărit. (Vezi articolul: „Noul imperiu universal german“).

teă în cale: imperiul turcesc, cel odinioară atât de cutropitor chiar aci la noi în Europa! Și dacă acel imperiu azi e *zdrobit* în Europa, — așa cred, că e rodul ostenelelor mele diplomatice și armate, pentru care tu, soață Germanie, n'ai cheltuit nici un os de grenadir de-al tău, nici un pfenig din avutul tău! Și acum, când eu mă simt mai aproape de ținta mea mare, de Constantinopol, și prin asta de drumul larg spre Răsărit, — tu vii și te pui simplu cu lingușirea pe lângă păgânii ce au fost atâta timp, și ar mai fi de ar putea!, — spaima creștinătății din Europa, — și prin asta vrei să te așezi în scaunul meu, în drumul meu!..

De aci încordarea cea dârză și cu ură foarte adâncă, între cele două ginți: slavă și germană. Și de aci: lupta ce se dă pentru a câștiga preținina României și a Bulgariei. Având cel puțin România pe partea sa, Rusia sparge drumul cel larg și frumos, ce și l'a tras Germania pe mapă, mergând spre Răsărit! Iar de mai câștigă, — ceea-ce încă e ca și sigur, că câștigă într'un viitor nu prea îndepărtat, — și pe Bulgaria iarăș pe partea sa, — apoi Rusia a spart ca cu dinamită tot drumul Germaniei spre ahtiatul Țarigrad!

Aci zace și primejdia cea mare pentru pacea Europei!

Rusia, deși ar putea trăi cu Germania în destul de bună vecinătate, căci încolo la hotare, ele nu-și au pricinile de neînțelegere, — văzând că Germania sare peste trei-patru țări, ca să-și pună piciorul în Constantinopol, ca să aibă ea în mână această „cheie de aur a Răsăritului“, furioasă de asta, își zice: Apoi ca să te aduc eu pe tine iară acasă, de prin rătăcirile tale prin plaiuri așa depărtate și asupra cărora n'ai drept, — am să te lovesc în cap aici acasă! C'apoi îmi vei veni tu napoi și dela Constantinopol!

Și în vederea acestei lovituri de uriaș, ce are să se aplice într'o zi Germaniei și aliatei sale Austro-Ungariei, — se fac toate pregătirile războinice, tăcute și pe întrecute, ce se fac astăzi, și în vederea acestei cumplite încăerări, care are să fie mai fioroasă și mai groaznică decât toate câte s'au pomenit în istoria războaielor lumii, — să rup așa de tare cele două puteri după preținina României, — căci România, stând la răspântie între ele, poate fi de uriaș folos acelei puteri, cu care va merge alături, și tot așa de uriașă pagubă aceleia, contra căreia ea va păși!

Din această încordare, România nu va putea ieși decât cu foarte prețios câștig.

□ □ □

Cercetașii.

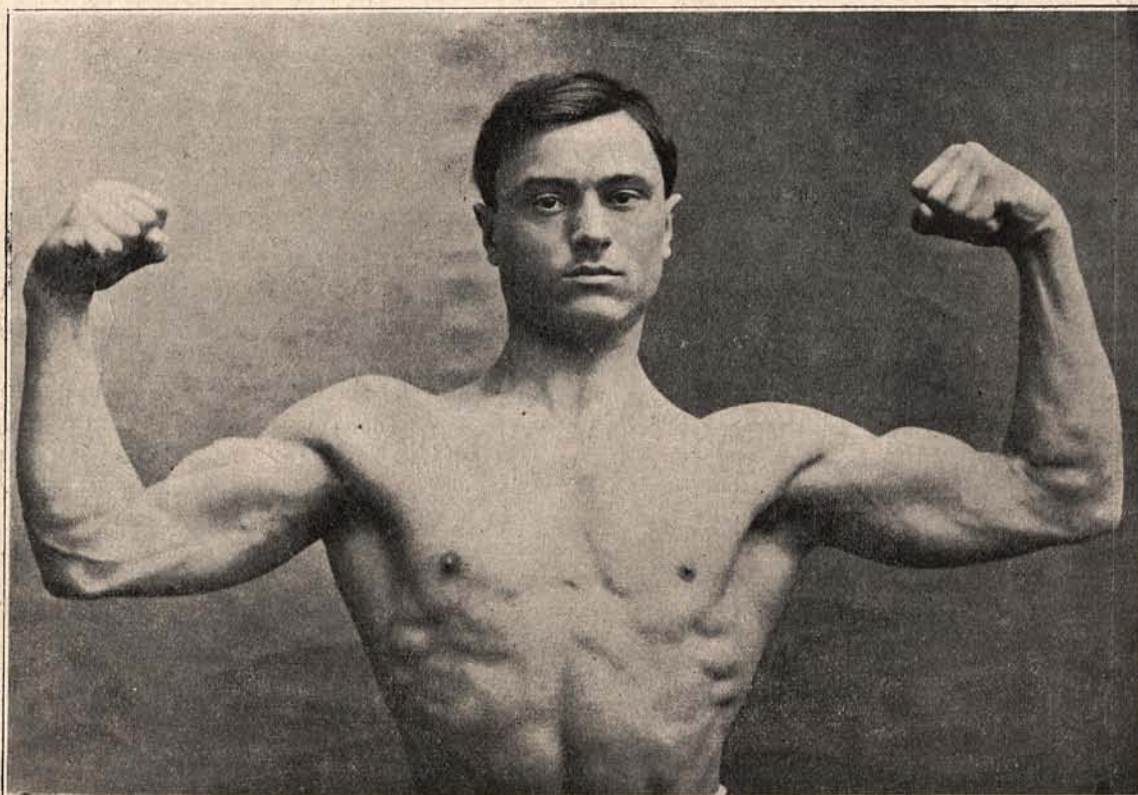
— Un nou sistem de educațiune a tinerimii, foarte perfect. —

Din vremurile cele mai vechi omenimea se nizește foarte mult, ca să dea tinerimei o educațiune fizică, morală și intelectuală, cât mai desăvârșită. Pentru a ajunge însă la rezultatele destul de îmbucurătoare de azi, a trebuit să lupte veacuri dearândul și să delătore multe piedeci. Piedecile cele mai mari au fost obiceiurile rele și natura deosebită a fiecăruia.

Cei cari mai mult s'au ocupat de educațiunea tinerimei, au fost Englezii și tot englez a fost și acela, care a pășit acuma cu *cel mai perfect sistem de educațiune*. Acest sistem consistă în alcătuirea *cluburilor de cercetași*.

Înființatorul acestor societăți este generalul englez în retragere *Baden-Powell*.

În războiul buro-englez fiind încredințat cu apărarea orașului Mafeking (Africa sudestică) și neavând miliție îndeajuns — numai 1000 de soldați — a fost silit a se folosi

Mușchii brațelor și peptului, dezvoltati admirabil prin gimnastica sistematică. E tinerul *Ilie Oreștean*, absolvent anul trecut al gimnaziului gr.-cat. român din Năsăud, azi student universitar. E unul din grupa sportiștilor ce vor veni la Orăștie în 31 Maiu n. spre a se produce la întâiul concurs de sport al cluburilor sportive române. Vrednicesc toată luarea aminte a publicului nostru, — care să cerceteze în număr deplin producțiile lor, încurajându-i și prin asta pe drumul cuminte pe care au pornit.

de tinere pentru susținerea ordinii în oraș, pentru serviciul de spionaj, transmiterea știrilor și a poruncilor și pentru săvârșirea lucrurilor mai mici în tabără.

El i-a numit Boy-Scout-i (cet. Boi-Scouți).

Văzând el, că tinerii sunt apți pentru săvârșirea și a celor mai însemnate lucrări, dacă sunt dedați

la bărbăție, statornicie și dacă deșteptăm în ei spiritul de observație, a aflat de bine a introduce acest sistem și în patria sa, în Anglia. În anul 1907 a și început a pune bază primelor trupe de Boy-Scout-i.

Vedeă cu ochii cum se ridică sângele în fața copiilor anemici dela orașe, cari înainte erau răscolitorii prafului de pe străzi și copiii ni-

mănu, de a căror creștere nu se îngrijă numai soarta, căci nu aveau nici părinți, nici crescători, cari să-i călăuzească pe valurile vieții și să-i învețe a pluti pe ele.

Cât de mare este însemnătatea acestei mișcări, reiese și de acolo, că în Anglia capul acestei mișcări este însuși regele, iar conducători, cei mai erudiți bărbați. Numărul lor

Maturizânții gimnaziului român gr.-cat. din Năsăud în anul școlar trecut, — între cari mulți inimoși sportiști. Printre ei e și tinerul *Ilie Oreștean* (al doilea dela stânga, în șirul de sus), al cărui chip de atlet îl arătăm mai sus.

în Anglia, Germania și Franța este peste un milion, iar în celelalte state europene, americane și africane, sunt încă foarte mulți. La noi primii cercetași au fost organizați în Brașov, după aceea în Blaj și acum a trecut și în România la liceul „Lazar“.

Că la noi la Români numai acum se înființează astfel de cluburi, nu trebuie să ne mirăm, căci în privința sportului am fost între ultimii, care le-au primit, dar primindu-le ne-am ținut de datorință, să ne ridicăm la un nivel cu ceilalți.

Scopul acestei mișcări între tinerime, este creșterea unei tinerimi de oameni de încredere, de caracter și de o putere vitală deosebită, statornică și dezvoltată atât moralicește cât și trupește, pentru ca să poată fi folositoare neamului din care face parte. Prin diferite deprinderi și gimnastici, mentale și corporale, se imprimă în sufletul tinerilor caracter adevărat și li-se desăvârșesc toate calitățile. Ființa acestor societăți omoară boala cea mai urâtă și cu urmările cele mai dezastruoase, *trândăvia*. Ele învață tinerimea la *muncă*, care însemnează, *că-i dă viață!*

Această mișcare nu tinde să facă militari din tineri, nu vrea să fie o măimutare a miliției, ci îmbogățește numai, sau completează cunoștințele din școală, insuficiente pentru trai. Afară de aceea, mai învață tinerii și la diferite lucruri practice, fără de cari nici un om nu e om în o excursiune cât de mică.

Pietrile fundamentale și sufletul acestei mișcări sunt deviza și cele 10 legi.

Deviza „*Fi pregătit*“ cere dela un „Cercetaș“ să fie gata în ori-ce moment, fără a-și pierde cumpătul, să se ajute pe sine și pe alții.

După examenul de primire, este supus legilor făcând și votul solemn, care sună astfel:

Promit pe onoarea mea, că-mi voi împlini datorințele față de Dumnezeu, patrie, tron, neam și legea strămoșească,

voi face tot posibilul, ca să ajut pe alții,

cunosc legile cercetașilor și voesc să le țin.

Legile sunt următoarele:

1. *În cinstea cercetașului te poți încrede ori-când.*

Cinstea lui ca cercetaș este cel mai mare avut. Lucrul ce i se încredințează cinstei lui, trebuie să-l săvârșească cu cea mai mare acuratețe și pentru nici o faptă a sa, nu-i permis să primească vre-o remunerație.

2. *Cercetașul este credincios către tron, patrie, neam și legea strămoșească.*

3. *Datorința cercetașului este, să ajute pe deaproapele, —*

în care scop să-și sacrifice comoditatea și distracția, iar la caz de lipsă chiar și siguranța! Să facă zilnic o faptă bună cât de mică.

4. *Cercetașul este pretinul tuturor și frate cu ori-și-care cercetaș, de ori-ce neam, lege și clasă socială.*

5. *Cercetașul este cavalier.*

6. *Cercetașul este pretinul animalelor.*

El nu numai, că nu chinue și omoară animalele nevinovate, dar nu lasă nici pe alții, să facă astfel de fapta tiranică. Omoară numai animalele trebuincioase pentru a se nutri.

7. *Cercetașul se supune poruncilor superiorilor săi, fără șovăire și întrebare.*

8. *Cercetașul este pururea vesel.*

Nu dă prilej de mânie și suďalmă pentru ori-ce nimic. Ori-ce face, facă voios.

9. *Cercetașul este curat în cruțător.*

Nu cruță numai pentru zile negre, ci pentru ca din prisos să dea și celor lipsiți!

10. *Cercetașul este curat în cugete, vorbe și fapte.*

Acestea sunt cele zece petri fundamentale ale mișcării acesteia, pe care dacă zidim interes, deprindere și devotament, ajungem se aducem mângăiere muncii noastre, ce am dezvoltat-o pentru ajungerea sco-

pului mare și îndreptarului spre fericite.

Ținând aceste legi putem zice, că suntem adevărați „Cercetași“, și voim binele nostru și al deaproapeului.

Dacă există vreun neam, care are lipsă de astel de instituțiuni, atunci în primul loc neamul nostru este acela! Trebuie deci să le îmbrățișeze cât mai mulți, să poată spera a avea ceamai mare încredere în bărbații generației viitoare.

Să ne înrolăm deci și noi tinerii școlari — căci mai ales pentru noi e făcută această societate, — sub steagul acestei Societăți. S'o îmbrățișem mai întâiu noi tinerii școlari, ca să deschidem drumul mai apoi și meseriașilor și țăranilor.

Al. Vodă.

□ □ □

Rachia, pe corăbii.

Din cauze în felul său necesitate, pe vapoare și corăbii, mai mult chiar pe uscat, are trecere — rachia. A intrat poate în obiceiul oamenilor de pe corăbii a trage câte o dușcă, ca „întăritor de stomac“, după-ce călătorilor pe mare atât de des li se face rău, — din pricina *stomacului*, care se tulbură de legănările nesfârșite ale corăbiei.

Un câne St. Bernard, îmbrăcat în culorile câștigătoare la un match de fotbal, la Davos, făcând colecta pentru spitalul din localitate.

M. Sa Regina României (x) în mijlocul elevelor atelierelor Societății „Țesătoarea“, a cărei expoziție s'a deschis de curând la Atheneul din București.

Cel ce a avut privilegiu a face o vizită pe un vas de războiu, avînd acolo cunoștințe și fiind, drept aceea, primit în chip pretinesc — negreșit că nu s'a depărtat de pe corabie fără ca în apartamentul de conversație al ofițerilor, să nu fi fost îmbiat cu un păhărel de rachiu admirabil. E acest obicei comun tuturor vaselor, la marina austriacă, ca și la cea italiană și franceză, și peste tot locul.

Așa a fost asta, firește, și pe vasele de războiu americane. De acum înainte însă pe acelea va fi altfel. Ministrul de războiu american, Daniels, a aflat, că sticlulele cu rachiu cel aprinzător ca focul, nu încălzește numai pe marinar, ci îl și nimicește... Îi nimicește ce are mai bun în el: trezvia și puțința calculării liniștite și sigure, singele rece ce se recere marinarului mai mult decât ori-și-cui, — și de aceea ministerul de războiu american, a dat o ordinațiune cătră toate vasele de războiu, prin care oprește cu asprime a se mai ținea rachie pe vasele de războiu! În ordinațiunea sa opritoare, ministrul spune:

...E pentru mine totdeauna cea mai tristă împlinire de datorință aceea, când trebuie se pedepsesc fie pe un ofițer, fie pe un marinar de rând, pentru beție. Zilele trecute încă am fost foarte duros atins, când a trebuit se dimit din statul ofițerilor de marină, pe un tiner ofițer, numai pentru că își ținea de mai mare datorință pe acea cătră patima beuturii, decât cătră oficiul seu... Nefericitul om, a venit la mine și mi-a spus, că nici odată în viață n'a beut rachiu, până n'a ajuns pe corabie. Aci l'au învățat a-l gustă, și a ajuns apoi așa de mult sclav al patimei, că nu s'a mai putut desbărâ de ea...

Purcezând și dela acest caz trist, ministrul de războiu american a oprit cu asprime a se mai ținea beutura aceasta stricăcioasă pe vasele de războiu, — căci el nu voește nenorocirea soldaților sei!

Când cetim despre acest lucru, ni se cutremură sufletul de vederea unei icoane triste: par'că vedem Ungaria în chipul unei uriașe corăbii de războiu, a unui „Dreadnought“

colosal, și pe el milioanele de soldați ai vieții, și în fiecare colț de cabină, la fiecare trei pași pe bord, câte un vas cu beatură, de se împedecă de el „soldații“ și se opresc la ele și gustă până li-se împăingesc ochii... Vai de războiul vieții, pe care îl poți duce cu astfel de soldați... Și ministri de războiu și de nerăzboiu, în loc să facă ca americanul Daniels, să oprească odată atâta beatură, care mereu scoate din șirul soldaților buni sute și mii de „marinari“, îmfundând cu ei ungherele mizeriei negre, ori casele de nebuni ori temnițele, — încă largesc puțința de a înmulți pe corabia patriei lor, vasele conținătoare de amăgitoare și stricătoare beatură.

Dă, Doamne, și pe „dreadnought“-ul Ungariei, un Daniles cât de curând...

RÂNDURI MĂRUNTE

Romanul nostru nou. În numărul de față începem să publicăm un nou roman, datorit marelui scriitor *Selma Lagerlöff*. Traducerea e făcută de colaboratorul nostru, domnul *Alexandru Lupeanu*, autorul volumului „De vorbă cu sătenii“. Noul roman, care poartă titlul „*Marama sfintei Veronici*“, tratează un subiect din viața Mântuitorului Isus Cristos și e de-o frumuseță rară. Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra lui!

Domnul Notar, drama poetului Goga, care a supărat așa de mult în Ungaria pe unii din cei pe cari prea îi descrie în toată nuditatea lor, — și-a făcut efectul, prin scenele sale pasionante, pe alocuri iritante la extrem. Azi în România se vorbește foarte mult de viața pe care trebuie se o îndure un popor din a cărui traiu sunt rupte scene ca cele din „Domnul Notar“. Dăm în fruntea revistei încă o fotografie a unei scene din drama dlui Goga, totografiată pe scena Teatrului Național la București.

Construcții militare în Dobrogea-nouă. Se vestește din București, că Ministerul de războiu a

luat hotărârea să se înceapă în Dobrogea-nouă executarea mai multor lucrări și construcțiuni, destinate nevoilor armatei. Aceste construcțiuni sunt: o cazarmă de *artilerie* la *Dobrici*, în valoare de 380.000 lei, o alta de *cavalerie*, în valoare de 350 mii de lei și o cazarmă de infanterie în aceeaș garnizoană, în valoare de 200.000 de lei.

Două cazărmi, una pentru infanterie și alta pentru cavalerie, în *Turtucaia*, în valoare de 800.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Balcic*, în valoare de 200.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Silistra*, în valoare de 220.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Carvama*, în valoare de 200.000 lei.

Zidirea unora din aceste cazărmi, s'a și început.

Iar lucrări mari sunt deja începute pentru înzestrarea noului cap de țară cu *linii ferate*, căci sub Bulgari Cadrilaterul a fost cât de neglijat. Nu trece prin el nici o cale ferată. Doar cea dela Dobrici spre Varna, un capăt mic de drum ferat.

Noua stăpânire trage linie dela Cobadin, din Dobrogea veche, până la *Dobrici* și *Balcic*, având să îndrume negoțul bogat al țării spre acest *port*, care va înflori repede sub stăpânirea română, scăzând mult din însemnătatea portului Varna al Bulgariei.

Iar aceea ce ne face deosebită plăcere, e, că această nouă și însemnată linie ferată ce va strălăui

Cadrilaterul, — întâia ce o va avea, — se face sub supravegherea dlui inginer *Baiulescu*, Român ardelean, fiul fostului protopop Baiulescu din Brașov.

*

Scoarțe pentru „Cosinzeana“.

Abonați noștri cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă pe anul 1913, sunt rugați să binevoiască a ne trimite suma de *cor. 2.20*.

Scoarțele se expediază îndată după primirea banilor.

*

Guri de foc în Ocean.

Din Melbourne se vestește, că pe una din izulele Hebridelor nouă, au izbucnit de curând vulcani noi, cari amenință cu potop pe puținii locuitori ai ostrovului, ba cu nimicirea întregului ostrov.

Vaporul Pacific, sosit în portul dela Noumen, spune, că trecând pe mare în aretul acelor izule, a văzut cum pe coastele de munți Mennie, s'au fost deschis 6 guri de foc, prin cari izbucneă din sânul pământului grozave râuri de foc și de cenușe și fum, amestecate cu zgură, — și pe urma celor 6 cratere, guri ale vulcanilor, muntele se prăbușeă tot mai mult în adâncimile deschise. Mai multe sate din preajma acelor munți au fost coperite de lavă și potopite. Albii aflători pe insulă au fugit și au fost mântuiți aproape toți, căci corăbiile de pe mări, cari erau pe-aproape, au alergat în ajutorul lor la țarm și i-au primit pe

bordurile lor. Un singur vapor francez a luat 500 de refugiați, mai ales bătrâni și femei cuprinși de spaimă că a sosit la ei potopul lumii. Vărsarea de lavă a ținut mult timp neîntrerupt, și în alviile râurilor curgeă în loc de apă, lavă ferbinte!

Mari sunt minunile firii, unde aceea se arată.

*

Cel mai lung tunel din lume.

În curând se va da folosinței cel mai lung tunel din lume: tunelul *Distelrasen*, din Germania, lângă Elm, pe linia ferată Bern—Frankfurt, care are o lungime de peste 20.000 metri.

Din prilejul luării în întrebuințare a acestui tunel, o revistă germană arată cari sunt încă tunele foarte lungi în toată lumea. Iată-le:

Tunelul *Simplon*, între Elveția și Italia, eră pân' acum cel mai lung din lume, fiind de 19.803 metri!; apoi St.-Gothardt din Elveția de 14.998 metri. După ele urmează tunelul *Lötshberg* din Elveția, de 14 mii 536 m., Mt.-Genis, între Franța și Italia, de 12.233 m., Arlberg în Austria, de 10.270 m., Ricken în Elveția de 8604 m., Hanenstein (în lucrare) în Elveția, de 8148 m., Col di Tenda în Italia, de 8100 m., Caravanka în Austria de 8016 m., Borgelo, în Italia de 7750 m., Hoosac în America de Nord de 7640 m., Severn, în Anglia de 7260., Maria-nopoli în Sicilia de 6480 m., Wocheln în Austria de 6300 m., Distelrasen în Germania de 6250 m., Sutro, în

Un concert de 25 violonceliști. — Iată un eveniment neînregistrat încă de anele artei muzicale din lumea întreagă. — Concertul acesta, organizat de Arturo Cuccoli, directorul Institutului Muzical din Padova, a avut loc decurând în Massimo Teatro din acelaș oraș. Cei 25 elevi ai maestrului — de o reputațiune universală — au executat la unison dificilul *Concerto in la minor*, al lui Glodermann, care e peatra de încercare pentru talentul unui solist.

America de Nord de 600 m., Albula, în Elveția, de 5964 m., Totley în Anglia de 5693 m., Nerhe în Franța de 5630 m., Gravekuls în Norvegia de 5311 m., Uspale între Argentina și Cile, de 5035 m., — iar sub 5000 metri sunt mai multe.

Acesta nou dir. Germania, le întrece pe toate. E grozav. După ce intri în el, rămâi în întunec, de îți pare că nu mai ieși de-acolo, până aleargă trenul peste 20 de kilometri!

*

Prezență de spirit. Regele Prusiei, Fridrich Wilhelm I. așa numitul „rege-sergent“, a fost un suveran foarte drep, dar nespuse de pornit la mânie. Într-o zi, la masă, fiică-sa critică cam aspru o întâmplare dela curte. Regele se făcù foc și se repezi cu un cuțit spre pieptul ei și ar fi ucis-o la sigur, dacă vânătorul, care stă la spatele lui, n'ar fi sucit în clipa aceea repede scaunul, așa că suveranul se pomeni în fața unei oglinzi din perete. Regele sări înfuriat de pe scaun și gonì cu bastonul pe vânător din odaie.

Vânătorul, firește, crezù că a pierdut pentru totdeauna grația regelui și așteptă să fie dat afară. După masă suveranul îl chemă în cabinetul său.

— Ticălosule, se răsti regele la el, cum ai îndrăznit să mă învârtești așa ca pe o minge?

— Iertare, răspuse vânătorul, n'am făcut-o decât ca să feresc pe Majestatea voastră de o faptă, de care v'ați fi căit, desigur, amarnic în urmă.

— Și vei fi crezînd poate, că-ți sunt dator recunoștință? — întrebă regele.

— Nu eștept recunoștință, ci iertarea, Majestate, răspuse vânătorul.

Atunci regele îi întinse mâna și zise:

— N'am ce să-ți iert; n'am decât să-ți mulțumesc; ai fost băiat de treabă, și-ți dau drumul.

Regele se opri și se uită la credinciosul servitor, care rămase ca trăsniț.

— Îți dau drumul, începù regele

Aeroplan „blindat“, panterat, închis tot în vâl de metal pentru a scuti pe zburătorii de pe el contra gloanțelor. E însuș un aeroplan luptător, înarmat cu mitralieze, mașină de pușcat, ca se ducă moarte altor aeroplane inimice, ce va întâlni în cale, prin văzduh. — Mitralieza e așezată pe o platformă, în partea dinainte a aparatului, pe care se poate mișcă într'un arc de aproape o jumătate de circumferență. Soldatul ori sub-ofițerul însărcinat cu regularea tirului, șade pe un scaunul fixat în fața aceluia ocupat de ofițerul-pilot. — Corpul aparatului e acoperit cu un inveliș de plăci de oțel cromat de o grosime de 3 mm., ceea-ce constituie o serioasă apărare pentru aeroplan contra proiectilelor aruncate asupra lui de pe dirijabilul pe care l-ar urmări spre a-l ataca spre a distruge. — Aeroplanul blindat cu mitralieza, un adevărat mic crucișetor aerian, va fi în caz de războiu, un adversar redutabil pentru marile vase aeriene cum sunt Zeppelinurile, asupra cărora va avea superioritatea de a putea pona cu o viteză până la 140 km. pe oră. — E o unealtă feroasă a viitoarelor cumplite încercări dintre popoare.

din nou, lovind ușor pe vânător pe umăr, ca să te fac forestier superior.

*

Porci — vineți! Iaca și minunea asta. A ajuns a o arătă lumii profesorul dela universitatea americană Havard, George G. Griffith, după probe obositoare de ani mulți de zile. O foaie americană scrie despre acest lucru următoarele:

„Culoarea porcilor lui Griffith nu sam-nă chiar cu culoarea ceriului senin, dar este mai apropiată de culoare albastră (vânăță), decât de ori care altă culoare.

Învățatul Seymouz care a cercetat „porcăriă“ lui Griffith, vorbește cu însufletire despre soiul cel nou și pompos de porci.

„Porcul-Saphir“, cum și-a botezat producătorul noul seu soi, nu se ține de soiurile curate de animale, ci e o încrucișare isteț amestecată, a mai multor soiuri. E bățătoare la ochi îndeosebi desvoltarea repede, creșterea mare, a soiului acestuia vânăț, dar are și alte însușiri cari îl ridică peste soiurile comune. Dau șuncă grea, căci au picioarele cu mult mai lungi, se par mult mai domestici, mai curați, mai pretinoși, par'că mai — inteligenți... Zeu, așa-i laudă învățatul american.

*

O invenție senzațională. Un american a inventat un aparat, cu ajutorul căruia, mașinele de cules din tipografii, funcționează singure, în mod automatic. Baza aparatului e ingenioasă. S'au făcut la Berlin experimentări cu aparatul și resulta-

tele obținute sunt pe deplin multămitoare. Un aparat de cules înlocuește patru culegători. Lucrul de căpetenie e însă manuscrisul, care pentru a fi dat la tipar, nu mai poate fi scris cu mâna, ci cu întrebuintarea unui alt aparat, care are claviatura analogă mașinei Linotype, sau Monotype. Literile aparatului acestuia să adâncesc în hârtie, și după ce manuscrisul e gata, făcut cu acest aparat, foile de hârtie sunt puse deasupra claviaturii mașinei de cules. Cu ajutorul unui aparat electro-magnetic, foile de manuscris pun în mișcare claviatura, scoțând matrițele din magazin. Claviatura mașinei vine în atingere cu reliefurile manuscrisului, și astfel se compun matrițele. Cere un singur lucrător la două mașini, pentru așezarea manuscrisului și scoaterea matrițelor din magazin, cum și pentru alimentarea mașinelor cum plumb: Ceeace înseamnă, că două mașini, cu un singur lucrător, pot culege atâta, cât astăzi opt culegători de litere, fără mașină.

□ □ □

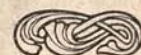
Cărți primite la Redacție:

Al. T. Stamiad: Ciclul morții, trei drame traduse din Maurice Maeterlinck. Prețul cor. 1'25.

Dr. Avram Sădean: Date noi despre George Lazăr. Prețul 1 cor.

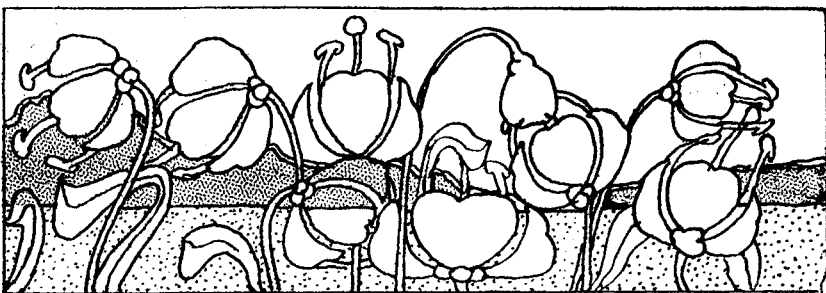
G. Tutoveanu: Albastru, poezii. Prețul 20 bani.

Napoleon la Sf. Elena, în bibliotecă „Flacăra“. Prețul 60 bani.

PAGINI LITERARE

DUMA

Poveste.

A plecat voiosul Soare
Pe cărarea lui albastră
Și-a zimbit cu bucurie
Florilor de pe fereastră.

Și cu fața radioasă
A intrat și prin odaie,
Unde-și despletise părul
Cosinzeana cea bălaie...

Și, aprins de tinereță,
Ne mai stăpânindu-și dorul,
El îi sărută cu sete
Fața, gâtul — sinișorul...

Dar când ea, îmbujorată
De privirea lui aprinsă,
Haina cea trandafirie
De pe umeri și-o desprinsă,
Iată, mare, ca 'n poveste,
O zmeoaică toată pară
Trage tabla pe fereastră
Și pe Soare-l scoate-afară.

Și ce mai pui de-ocară
Trase bieteii jețișoare!...
„Cum îl lași să-ți vadă sânul
„Flușturatul cel de Soare?...”

„Crezi că-ți râde numai ție?...”

„Știu eu ce vrea dumnealui..

„Și-ai să te alegi cu fața

„Toată plină de pistrii...
„Fete ce îi știu năravul,
„Să ascund după perdele
„Când el are chef de vorbă
„Și zimbește cătră ele!..

Soarele dela fereastră

Auzeă ce-i prin odaie

Și își zise cu mânie,

Și aprins ca o văpaie:

„Ei, așa stăm, babo?... Bine

„Las, că plec eu dela voi,

„Și-o s'aveți o primăvară

„Numai negură și ploii!...”

Și s'a dus... Codrul oftează

Și jelesc mierlele 'n crâng. —

N'auzi, soare dragă 'n coruri

Ciocârlile cum plâng?...

Și prin luncă după tine

Strigă-atâta brebenei!...

Soare dragă, fie-ți milă

Și coboară iar la ei!...

(Arad).

MARIA CIOBAN Dr. BOTIȘ

LUNA MAIU

cu farmecul tulburător, plină de vraja iubirii,
ne suride în toată splendoarea desfășurării ei!..

Fiorul dragostei plutește în tremurări ușoare, îl poți vedea pe fețele tinere îmbujorate de această tainică simțire, îl auzi în codru în ciripituri și cântece de chemare, în triluri ce se pierd prin desişul frunzelor, în neastâmpărul păsărelelor, ce se caută, se alintă, pe crengile cu frunzele tinere.

S'ar părea că zilele din această lună, sunt înșiruite dintr'un ghirland de dorinți, din cari se desprinde farmecul puternic al iubirii, care stăpânește deopotrivă sufletele vesele și cele îndoliate, tineri și bătrâni, oameni și vietăți!

Pe toți se mângăie acea înfiorare dulce care în-sufleștește, îmbată, mângăie și cel din urmă firicel de iarbă.

Cine ar putea spune câte dorinți, câte iubiri nu se desfășoară, într'un amurg frumos, când soarele asfințește într'o îngrămadire de jaratec, cari se sting încet, coboară, se subțiează, lăsându-se în urma lui amurgul tainic?..

Câte nădejdi nu se înfiripă în serile albe, scăldate în razele de lună, în serile cu culori magice, cu mi-

resme îmbătătoare, purtate pe aripile zefirului, în clarul limpede al nopților de vise?..

Câte se spun... și câte rămân mute... neascultate de nimeni, ce au trăit o clipă, apoi se pierd în nemărginirea nopții... acolo, unde se duc dorurile neîmplinite, oftările târzii.. departe, în *Zădărnice!*

Luna Maiu e hrana iubirii, e suctul nutritor al inimilor pline de nădejdi.

Dar ce e bolnavilor, și celor stingheri, cu inimi pustii, cari privesc frumuseța ei, cu zimbetul lor desprețuitor și rece?

Aceștia se întreabă, pentru cine atâta farmec, pentru ce atâta prisos de raze, pentru cine miresmele florilor și ciripitul paserilor, când sufletul lor e casă pustie, cu ferești dărăpănate, prin care mirajiile acestea intră și iasă, fără să lase vre-o umbră de speranță?..

Ei își întorc privirea, ca dela o perspectivă tristă, ce arată contrastul dintre zilele pline de poezie și sufletul lor desnădăjduit.

Pentru ce pulberea de raze nu țese firele nădejzii și în sufletele acestea bolnave, pentru ce miresmele câmpului, nu le aduc balsamul alinărilor?..

Așa e luna Maiu, un trandafir uriaș, între a cărui petale se ascunde parfumul unui câmp de flori.

Respirul lui deșteaptă simțiri bizare, te poartă mai pre sus de grijile zilnice, departe, unde sufletul se pierde într'o armonie divină.

Dar celor bolnavi, candoarea lui e rece, înțepătoare, care le scormonește trecutul, întetește durerea, și spulberă cenușa icoanelor îngropate...

*

După o ploică mărunță, soarele scâlde în razele lui, natura înlăcrimată. Mergeam înspre pădure, pe cărarea din proaspăt sbicită.

Cerul eră limpede, soarele scâlde câmpul în lumină, valea schinteia la cotituri.

La marginea pădurii, mă cufundai în iarba înflorită; toporași galbini, surideau în jurul meu. Pământul eră cald, iar soarele mă învelea în căldura lui moleșită.

Țineam ochii închiși, ascultam. Nici o mișcare, nici un sunet nu tulbură tăcerea de templu. Departe se vedeă o turmă de vite, ce ciugulea în iarbă.

Un foșnet ușor îmi veni în auz. Deschisei ochii, și între frunzele ce mă umbreau, o păsărică sta răzimată pe piciorușele-i, ca bețe de chibrite.

M'am uitat lung la ea, în nemișcarea mea îmi roteam numai ochii, de teamă să n'o speriu. Ochii ei mă priveau cu schinteerea petricelilor triste de opal, pieptul ei mititel se zbate, ca sub o povoaară grea.

Oare ce aveă? mă întrebam.

De ce a venit spre locul acesta de singurătate, când celelalte stau afundate în mijlocul codrului, cântându-și dragostea în triluri duioase?

Mă ridicai încet, îmi întorsei fața spre ea, și întrebai cu glas șoptitor: Pe tine nu te îmbată miresmele, nu te înviorează razele, și nu auzi glasurile de chemare?..

De ce stai tristă și nu te pierzi și tu în ceata mărunțică a tovașelor?

Stă, neclintită, fixându-mă cu aceeași sclipire tristă de opal.

Intr'un târziu începu se cânte, ca un răspuns întrebărilor mele. Mi-se părea că nu eră cântec, ci un suspin prelung de durere, ceva chemător, ca o întrebare la care nu mai așteptă vre-un răspuns. Unde.. în ce parte să te mai caut?.. Cântarea peri neînțeleasă în desişul frunzelor.

Și-o fi pierdut pușorul — mă gândeam — sau vre-o mână profană, l'a smuls din cuibușorul plăpând...

Privirea ei părea că mă înțelege, cu un ciripit scurt mă întrebă:

„Și tu? Tu ce ai?...“

Atunci îmi lumineă sufletul o asămănare izbitoare, ce izvoră din suspinul cântecului prelung și pustietatea singurătății mele.

Tabloul drag, pierdut cu ani în urmă, care-mi fermecase câțiva ani trecători din viață, răsări brusc, ca din negură.

Mă depărta.

Imaginea păsărelei mă urmărea, și cântecul ei trist, își află echoul în sufletul meu...

Leontina Ciura.

Cântec.

— După Hafis. —

*Eu nu's decât o biată rază
Perdută 'n noapte, — sunt o stea;
Tu ești lumina dimineții
Tu soare ești, iubita mea.
Răsai, răsai!
Spre tine 'ndreaptă
Steluța ochii ei orbiți
De focul strălucirii tale —
Și sunt atât de fericiți
Sărmanii ochi;
Răsai, răsai!
Și eu nu-mi doresc
Pe lume alt noroc mai mare,
Decât în dulcea 'nvăpăiare,
În raza ta să mă topesc.*

ECATERINA PITIȘ

PRIN VALURI...

G. VLĂDESCU-ALBEȘTI

Apele izbesc grozav în malurile surpate, adumbrite de sălcii pletoase, a căror ramuri mlădioase, flutur deasupra valurilor repezi.

Dâmbul de pământ nisipos, ce se întinde sub acoperemântul plopilor înalți, poartă pe culmea lui colibele pescarilor.

Târziu, se arătau focurile, cu licăriri fermecătoare, în umbra acoperită de liniște, a nopților de vară.

Între pescari se aciuiase și un rus, venit de pe timpul Muscalilor.

Un om voinic, cu o barbă stufoasă, mare și roșcată, cu ochii albaștri, purtând în coprinsul lor adânc, seninul unei dimineți de primăvară.

Tot timpul cald al verei, până în zilele târzii și răcoroase ale toamnei, umblă desculț, încins cu o curea peste cămașa roșie ca jeraticul.

Eră cel mai bun vâslaș și un fel de vătaf al pescarilor din preajma aceasta.

Prin furtunele grozave, în vâltoarea repede a valurilor, barca lui lunecă ca o săgeată.

Cântă domol, în vorbe trăgănate, o melodie ru-sească, bolnavă.

În toată vieața lui de muncă, nu avea în față, decât o fetișcană zdravănă. Soția o perduse demult, într-o toamnă ploioasă.

Și fata aceasta, aproape sălbatică, crescuse în preajma colibelor, de-avalma cu pescarii. Eră tare veselă. De multeori, râsul ei sălbatic gonea urâtul ce se lăsa greoi, în zilele mohorâte.

Numai atunci, când Ivan plecă spre târg, fata se întristă grozav. Beă mult tatăl ei, și-i eră rușine mai ales de flăcăul năvodarului.

Așa pe la toacă, gata de asfințit, calul bălan, cu o cărucioară învechită după el, se oprea deodată, în fața colibei.

Cu părul vâlvoi și ochii înroșiți, Ioan se clătina, ca bătut de vânturi puternice. Nimeni nu-i putea face pe plac. Cântă, vorbea singur, și adormea întins pe țărână.

La treabă însă eră om întreg, și planul lui în vânatul peștelui, aducea întotdeauna câștig.

Ce frumos se oglindeau razele soarelui, pe întinsul apelor!

Bărcile treceau liniștite pe lângă odgonul năvodului, și semnele se dau încetinele.

Feciorul năvodarului, nu arareori, primea în lotca lui pe fata lui Ivan. Înconjurau amândoi cercul năvodului.

Într-o dimineață senină, se arătau spre vărsarea Prutului, coșurile înalte ale fabricelor, și fumul lor se rostogolea în valuri alburii.

O cruciuliță strălucea, scânteetoare, sus pe turla unei biserici.

— Orașul Renii..., — și feciorul năvodarului, ridică o leacă lopata de pe lotcă.

— Vezi colo, sub dâmb, un sătuc mic, case albe risipite... Acolo s'a născut mama...

Din ochii rusoaicei a năvălit înduioșarea. A rămas micuță de mamă, și nici o vorbă n'a alintat'o în lumea aceasta.

— Pământul acesta e al nostru, îi rupt din sufletul nostru...

— O fi, bădie, și noi am crescut pe acolo, ceva mai sus, peste Nistru.

— Ni l'ați furat fără milă...

— Din porunca lui Dumnezeu, bădie...

— Tâlharul are o zi de plată, și zilele lui sunt numărate. Vezi colo, sus, sus de tot... Se clatină podoba lanurilor, și drumul acela, care se îndoaie și șerpue printre bogăția pâinei, duce înainte, înainte, drept în inima țărișoarei...

— Și trece la Nistru, spre casa noastră, — adause fata, și duce departe spre Moscova și-n țara Cazacilor se duce.

— Se duce mai departe prin valuri de omăt, se încolăcește prin fața temnițelor voastre... Cărările lui, sunt bătute de osândiți... Gem temnițele din porunca lui Dumnezeu și a lui Petru cel Mare; și biciul cu plumbi al cazacului, lovește, lovește mereu. Te uită, cum Prutul vuieste, și valul cu spumele albe, izbește pământul, îi clatină tăcerea îndurerată și florile plâng și inima noastră se frânge...

— Pământ strein, bădie! Strein, ca mine... Și mormântul mamei îi strein, îi pe pământul vostru, sub ramurile plecate...

— Pe pământul nostru, care nu-i strein nimănui, se adăpostește maică-ta. Eră o femeie bună, și nu odat m'a mângăiat și m'a sărutat pe față. Și tu erai un copil mic, și ochii tăi erau tot așa de frumoși și de senini... Aveai și atunci gropițe în obraji și vorbeai tot așa de bine românește.

Fata, scăpase deabinele lopata din mâni, și lotca se lăsa așa dusă de valuri, sub umbra sălciiilor. Obrajii i s'au încălzit ca într'o văpaie, și ochii ei priveau fără știre, pe întinsul apelor...

Odgoanele trăgeau năvodul și bărcile se îndreptau grăbite spre mal.

Sara, în preajma focului, pescarii încheiau socotelile.

În lumina roșietică a vălvătaiei, chipurile lor păreau săpate în marmoră.

— Și astăzi unda ne-a fost cu noroc, — și bătrânul năvodar îndesă, cu luare aminte, tăciunile în pipă.

— Geana dela sfințit, a fost roșietică, și ziua de mâne, o să fie potolită...

— N'au mai cântat nici bibolții, și nici liliecii nu s'au jucat pe deasupra apelor...

— Vezi, tu loane, mă, ai grijă de capetele odgoanelor, și smoala dela leotci îi pe sfârșite...

Rusul, nu mai spuneă nimic de câteva seri, nu-l mai interesă așa de mult vânatul peștelui și glumele pescarilor. Vorbeă rar, și 'n ochii lui senini și mari, se revărsă umezeala lacrimilor.

Priveă mult spre malurile Prutului, și urmăreă până 'n zare departe, drumul ce lunecă pe coastă, printre lanurile bogate.

Iar a venit timpul vânatului și flăcăul năvodarului, ș'a făcut loc prin umbra sălciiilor spre desișul din cotitura malului...

Fata lui Ivan trăgeă liniștită lopata, și stropii mărunți ai apei, ploă peste fața ei roșie ca bujorul.

Se făceă că nu pricepe cuvintele de șagă ale flăcăului. În cântecele lui, ea simțeă un dor ascuns, care zbură nebun, ca o nălucă, spre satul cu case albe risipite, din coastele Nistrului...

Lotca lunecă sprintenă prin valurile spumoase, și mânilor lopătarilor spintecau undele apei. Ar fi voit flăcăul să prinză razele ce se frângeau în mersul repede al valurilor, să împletească din ele cununa mirelui din povești, și încetinel s'o așeze pe fruntea cu părul de mătășă, a rusoaicei.

Se jucă, ca un copil, cu umbra chipului ei, ce lunecă în adâncul apei, și iar începeă s'o supere cu vorbele lui apăsate.

— Uite, colo sus, spre creasta orașului, vezi tu cum străluce cruciulița dela turla bisericeii? Și voi aveți crucea lui Cristos!

— Doar ne-am născut creștini, bădie, și-n zile mari aprindem și noi candela la icoană, și noi ciocnim în zi de paști ouă roșii.

— Roșii ca sângele ce l-a purtat în adâncuri departe, apele Prutului... Și voi sunteți creștini și chinuiți creștinii lui Cristos, cu biciul cazacului pe drumuri lungi de ghețuri și ninsoare...

— Din voia 'mpăratului, bădie...

— Din voia sângelui vostru hrăpitor și însetat... Sunteți asupra neamurilor, ca corbii croncănitori, ce zbor spre înălțimile văzduhului... cu ochii veșnic spre trupul popoarelor neputincioase...

— Dar n'ai supărare bădie!.. Noi suntem corbi croncănitori, și voi sunteți vulturi falnici, ce se ridic mândri, biruitori, spre înălțimi... Și clopotul neamurilor hoațe, va sună curând și va răzbună tirănia veacurilor și urgia oamenilor lacomi...

„Mormântul mamei mele, nu-l vezi la voi!.. Își odihnește trupul obosit de muncă, și brațele întinse ale crucei cioplite în lemn, privesc reci, spre culmile Nistrului...

— Și mama ta aveă părul tot așa de mătășos, pe la tample, și ochii ei...

— Ochii mamei mele sunt supți de pământul vostru, și brațele ei putrede...

— Brațele ei, sunt brațele tale, și ochii ei, ți i-a

dăruiț ție, așa cum erau: senini, frumoși și mari... Uită-te colo spre culme... Poteca, ce încinge creștetul sur al dealului, duce spre Nistrul vostru. Te uită cum se furișează prin umbra pădureii, se lasă domoală la vale... Ce drag mi-ar fi să o străbat cu tine, în fapt de noapte sau în revărsat de zori...

— Sunt lungi potecile până la Nistru, bădie, și toate sunt bătute de pașii osândiților...

— Și eu vreau să fju un osândit, să urc poteca satului tău... Să-mi izbească obrajii plumbii cazacilor și sângele cald ce va năvăli în ruptura feței, să fie potolit de mâna ta, de buzele tale...

— Să stai la vatra voastră, lângă colibă. Nu-ți năcăji tinerețea în îndemnuri streine... Pe plaiurile Nistrului, cresc flori bădie, dar cresc și mărăcini...

— Vreau să trăiesc cu tine, acolo între flori, fie și-n umbra mărăcinilor, în ghimpii lor ascuțiți și usturați...

Lotca a ajuns la mal și frânghia groasă a năvodului, a început să se încovoie și să ridice plasa. Flăcăul a ajutat coborârea din lotcă și brațele lui puternice, au strâns mijlocul fetei. A simțit pe lângă obraji, fluturând o șuviță din părul mătășos, și un fior dulce, a cuprins sufletul învăpăiat de nădejde...

— Să fii cuminte...

— Noapte bună, bădie, — și a dispărut ca o nălucă în mijlocul colibelor.

*

Senin și cald. Apele sunt liniștite și undele par încrețituri de mătase. O rândunică trece ca o săgeată prin fața colibelor, atinge din zbor fața apei, și apoi dispare, ciripind în desișul de sălcii pletoase. Sfârcurile ascuțite, ca sulițele, ale păpușoiului, s'aplec ușor într'un legănat domol.

Pescarii stau grămadă. Ivan stă mândru în mijlocul lor și face semnul sfinteii cruci, înainte de a goli păhărelul cu rachiu...

— Să dee Dumnezeu sănătate...

— Să mergi sănătos Ivane...

— Cale ușoară și sănătate în suflet...

Au mai vorbit de drumul lung, făcut pe jos spre Nistru, de mormântul nevestei lui, lăsat aici între colibe...

— La o zi mare, moș Stroe, să duci un horb cu tămăe...

— N'ai grijă, jupân Ivane, suntem creștini... Iarăș a început păhărelul să se golească, și vorbele de bun rămas, veneau mai duioase.

Pe mal, aproape de lotca ce stă gata de plecare, feciorul năvodarului priveă în ochii fetei și vorbele lui cădeau aprinse...

— Uite, stâlpul de piatră al orașului, pe-acolo treceți în Basarabia... Și drumul se desprinde mai limpede... Ce frumos se înalță coama dealului și cărarea ce duce spre satul vostru, se zărește mai deslușită, ca în alte zile...

— Ne ducem spre țara Cazacilor, bădie, sub

plumbii lor... Ne ducem în țara temniților, pe drumul osândiților, acolo unde cresc mărăcini..

Lăsăm aici tot dorul... Al meu și al tatei, mormântul mamei...

S'au ridicat pălăriile în vânt și pletele lungi și roșietice ale lui Ivan, fluturau în adiere...

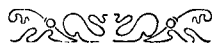
Lotca ș'a luat calea printre valuri, spre apele Prutului și pălăriile se mișcau în totocoale de bun rămas.

Cruciulița de sus dela turla bisericei din Reni, străluceă mai cu foc și razele refrante într'o pulbere de scânteii, se cerneau pe coperișul de țigla roșie.

Feciorul năvodarului, a privit cu desnădejde lotca, ce abia se mai zărea în seninul apei.

În sufletul lui s'a născut ura de moarte, graiul bunicului oprit de plumbii cazacului, mormântul mamei lui, împrăștiat de fierul plugului strein, s'au pus în calea gândurilor din dragoste nevinovată, și au biruit. L'au pironit pe loc.

Doar ochii mari ai rusoacei, cu buclele mătăsoase și gropițele din obraji, îi aduceau aminte de serile frumoase ale tinereței, și atunci își lăsă gândul să plutească în voe, pe urmele lotcei prin valuri...

Sărmană lacrimă...

*Sărmană lacrimă ce pici
Și nu te tângui nimănui!
În stropul tău atâta spui
Sărmană lacrimă ce pici!*

*Cu-aroama răbdătoarei humi
De unde-i sufletul mai viu
Te zmulgi, să picuri în pustiu
Aroma răbdătoarei humi...*

*Ca dricul din orașul cald,
Din caldul inimei tumult
Pornește 'n tine-un mort mai mult
Ca dricul din orașul cald...*

*Spre pleoape urci pe drum pustiu
Vre-un vis ce-a năzuit în van;
Nădejdea pasului sărman
Spre pleoape-o urci pe drum pustiu.*

*Și 'n urmă-ți gânduri triste vin;
Părtașe 'ndoliatei vieți,
Ca niște călători răsleți
În urmă-ți, gânduri triste vin...*

*Și gândurile se opresc
În poarta frunții; pale stau
Și drumu 'n pulbere îți dau
Iar ele pale se opresc...*

*Și 'n clipa 'n care cazii în gol
Un strop din streășina de-argint
A vremii, cade auind,
În clipa 'n care cazii în gol.*

GEORGE GREGORIAN

MIHAI VITEAZUL

— O LEGENDĂ DESPRE EL —

Mihai Viteezul eră fiu de Domn, dar murindu-i părinții, a rămas a nimărui, că neamurile lui voiau să i se piardă urma, pentru că aveau presimțire că din Mihai avea să iese un om mare. A rămas bietul băiat pe la casele oamenilor ca ori și care băet orfan. Umblă toată ziua cu alți băeți prin munți cu oile și caprele.

Într'o primăvară pe la un Ispas suia c'o turmă de oi pe un deal, când numai ce vede într'un mijloc de poeniță o mulțime de șerpi șezând toți cu capurile laolaltă, făcând un bătăit înfioros într'un mușunoi de spume. Acolo se strânsese douăzeci și patru de șerpi să facă mărgea. Mihai Viteazul auzise dela moșnegii satelor, că șerpii se strâng în fiecare an și fac mărgea și dacă se întâmplă om pe 'ndemână și ia mărgeaua din coada șerpelui celui mai mare, pe ce gândește, pe ce aceea are noroc. Mihai auzise de la oamenii de prin sate că el n'ar fi de neam prost, că din ura ce purtau părinții lui cu celelalte neamuri, l'au desmoștenit pe el ca să le rămăe averea lor și să nu le fie lor primejdios.

Când a văzut Mihai șerpii făcând mărgea, toate aceste i se oglindeau înaintea ochilor, sta ca înlemnit în marginea poeniței și gândea cum să pue mâna pe mărgea, și să-și îndeplinească dorința de a răsbuna pe toți făcătorii de rele și de-a curăța țara de păgâni, că că pe-atunci țara era stăpinită de Turci.

Cum ședea băetul așa gânditor, numai ce vine un corb și se pune pe umăru' lui și nimic mai mult, se repede în mijlocul șerpilor, ia mărgeaua în cioc și sboară în sus; atunci Mihai în buimăceala ceea, uită de șerpi și se ia la fugă în cotro sbura corbul.

Mihai fugeă necontentit, ca se nu peardă corbu' din ochi, și nu simțea că pe unde mergeă, trecea prin

Păduri întunecoase	Rămânând la spate
Și văi prăpăstioase,	Țara Muntenească
Prin țirguri și sate	Cu viță domnească.

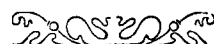
Și corbul nu s'a oprit până în oraș la Tarigrad, și când a ajuns în margina orașului, corbul a lăsat mărgeaua jos dinaintea lui Mihai.

În momentul acela, tocmai trecea pe acolo împăratul turcesc în butcă cu șase cai, și cunoscând pe Mihai că e copil de Român, l-a luat la el ca să-l crească și să-l treacă la legea turcească, și așa a și fost. Mihai deși trecuse în legea turcească, că n'avuse încotro cârni, dar el credința creștinească o păstră în inimă.

Mihai slujiă în curtea împăratului turcesc, creștea și se întărea pe fiecare zi, așa că și împăratul se miră, de frumșeța și înțelepciunea lui Mihai.

Când a ajuns vârsta de douăzeci de ani, eră de trei palme între ochi, căciula pe cap din trei piei de urs și cojoc din trei-zeci de piei de berbece, paloșul și cămeșa de zea, cântărea trei măji.

După ce-a trecut de vârsta de douăzeci de ani, pe Mihai l'a pălit dorul de țară și doru' de răsbunare, și cum știă că în grajdurile împăratului turcesc este un cal nesdravăn, a mers și l-a luat și încăleacănd pe el, a venit în Țara muntenească, a curățit-o de păgâni și de făcători de rele, de cei ce îl desmoștenise și de toți cei ce tăiau din munca altuia, iar în urmă a ajuns domn peste Țara românească și a domnit șapte ani; și într'acei șapte ani s'a luptat și-a biruit șapte crai și împărați, a zidit șapte biserici și mănăstiri.

TEOFIL BIZOM

MARAMA SFINTEI VERONICI

— POVESTIRE DIN VIEAȚA MÂNTUITORULUI —
de SELMA LAGERLÖF — Trad. de AL. LUPEANU

I.

În anii din urmă ai stăpânirii împăratului Tiberiu, în munții înalți Sabini, se așezase să locuiască într'un bordei singuratic, un viier sărac cu nevasta lui. Oameni străini fiind, ei trăiau foarte închiși de lume; nimenea nu se abătea pe la dânșii vreodată. Însă într'o dimineață, când a dat viierul să iese din căsuță, văzî cu mirare că 'n prag stă ghemuită o muieră bătrână. Avea pe dânsa o haină de rând, fără nici o față, și se părea foarte săracă, biata de ea. Dar totuș, când s'a ridicat de jos și s'a apropiat de viier, atîta demnitate poruncitoare avea în înfățișare, încât, fără voie, omului nostru îi veni în minte, cum în vremile de demult zeițele se arătau pământenilor în chipuri de muieri bătrâne.

— Om bun, — zise bătrâna, — nu te miră că azi noapte am durmit pe pragul bordeiului vostru. În acest bordei au trăit părinții mei și aici am văzut eu lumina zilei, înainte cam cu nouăzeci de ani. Credeam că voi află gol bordeiul, și părăsit. Nu știam că locuiesc iarăș oameni întrânsul...

— Nu mă mir deloc, — răspunse viierul, — că gândiai să afli gol și părăsit acest lăcaș, aici în înălțimi, printre aceste stînci ferite de lume.

„Iată și noi, eu și nevasta mea, suntem veniți de departe, și, ca oameni săraci și străini ce suntem, nu ne-am putut afla un adăpost mai bun decât acesta. Apoi cred, măicuță, că ție, care abună seamă ești obosită de drumul lung făcut la atîta bătrâneță și, fără îndoială, și flămîndă, îți vine cu mult mai bine că se țin oameni în acest bordei și nu lupii munților Sabini. Așa afli cel puțin un pat de hodină, o ulcică cu lapte de capră și o bucătura de pâne, dacă poți să te îndestulești cu acestea.“

Pe buzele bătrânei luci un zimbet fugar, dar numai pe-o clipă, căci nu putea să-și alunge umbra unei adînci întristări.

— Aici, în acești munți înalți, mi-am petrecut întregă tinereța, — zise. Încă și acum mai știu cum trebuie scormonit lupul din culcușul său.“

Într'adevăr se vedeă așa de bine zidită, încât viierul nu se îndoia că, cu toată bătrâneța înaintată, ar putea să se măsoare cu sălbătăciunile codrului.

Îmbiată a doua oră, a intrat în bordei. S'a așezat la masă alături de găzduitorii sărmani și, fără multă rugămintă, a mâncat împreună cu dânșii. Însă, deși se părea că e foarte îndestulită cu pânea frămîntată în lapte, totuș se gîndeau viierul și nevasta: de unde poate să vie bunica asta bătrână? Se vedeă oarecum limpede pe dânsa, că mai adeseori a

mâncat friptură de fazan din tăiere de argint, decât lapte de capră din oliță de pămînt.

Din când în când își ridică ochii de pe masă și îi purtă în jur, ca și când ar vrea să afle: mai cunoaște oare bordeiul? Încăperea săracăcioasă, cu părășii de pămînt, cu lutul de jos bătucit, eră aproape cea veche, puțin s'a schimbat. Putea să arate găzduitorilor săi chiar și urmele acelor chipuri de căni și de cerbi de pe păreși, pe cari le învrăstase acolo tatăl ei, să facă joc și bucurie copiilor săi mărunței. Și sus, undeva pe-o grindă, i se părea că vede câteva hârbe din oala bătrână, în care mulgea lapte cândva, pe vremuri...

Însă cei doi soți astfel se gîndiau în sine: se poate că buna asta s'a născut în acest bordei, dar în vieța ei a făcut altă treabă, decât să mulgă capre sau să aleagă unt și să strîngă caș.

Au mai băgat apoi de seamă la dânsa, că gîndurile îi călătoresc departe și, ori de cîteori se simțea supusă de aduceri aminte, suspină adînc și dureros. Pe urmă s'a sculat dela masă. A mulțumit cu blîndețe pentru găzduirea binevoitoare și s'a îndreptat spre ușă.

Dar în clipa asta, atîta de dureros de săracă și de părăsită i s'a părut viierului, încât a ridicat glasul, zicînd: Dacă nu mă înșel, astă noapte la nici o întâmplare nu cu gîndul acela ai urcat aici, ca să părăsești așa de curînd acest bordei. Și de ești într'adevăr atîta de săracă, după cât pari, e limpede ca lumina soarelui, că ai venit cu scopul să-ți dăpeni aici cât biată de vieță mai ai. Și, uite, acum vrei să părăsești bordeiul, numai fiindcă locuim întrânsul eu și nevasta mea.

Bătrâna n'a tăgăduit, că viierul a spus adevărul.

— Acest bordei părăsit deatîta vreme, întocmai așa e al tău ca și al meu, — zise. Nimic nu mă îndreptățește ca să te scot dintrânsul.

— E însă bordeiul părinților tăi — întări viierul — și, fără îndoială, ai mai mult drept asupra lui, decât mine. Afară de asta, noi mai suntem și tineri, iar tu o biată bătrână. Rămâi deci tu aici, ne vom vedeă noi de drum.

S'a mirat mult de auzul acestor vorbe bătrâna. S'a întors din prag și se uită cu ochi întrebători la viier, ca și când nu l'ar fi înțeles ce spune.

Dar în clipa asta a intrat și nevasta în vorbă.

— Dacă m'aș fi amestecat în treabă, — zise bărbatului său, — te-aș fi rugat să întreb pe această măicuță bătrână: nu s'ar învoi să fim noi copiii ei și nu ne-ar îngădui să rămînem aici cu dânsa și să-i purtăm de grijă? Unde ar ajunge, dacă am goli acest bordei amărît și am lăsa-o singură? Nici nu ar cutez să locuiască singură în aceste pustietăți. Apoi din ce amar ar ști să trăiască? Ar fi tot una cu a o lăsa să moară de foame.

Însă bătrâna a venit mai aproape de cei doi soți și li s'a uitat cercetător în ochi.

— Ce vă îndeamnă să grăiți astfel? — zise. De ce arătați așa inimi îndurătoare față de mine, fiind voi stăini?

— De aceea, fiindcă odată am avut parte și noi de multă îndurare, — zise nevasta.

II.

Așa s'a făcut că bătrâna a rămas în casa viierului și s'a împrietinit tare cu tinerii soți. Însă nici când nu lăsa să se înțeleagă că cine-i și de unde vine? Și ei au băgat de seamă, că i-ar cădea și greu, dacă ar cercă să afle asta.

Într'o sară, isprăvindu-și lucrurile, ședeau afară, înaintea ușii, pe-o lespede de piatră, mare și netedă, și cinau, când, iată, zăresc un om bătrân venind pe drum la deal.

Eră un om puternic, încheșat, lat în umere, ca un gladiator. Fața îi eră posomorită, rece, fruntea coborită înainte peste ochii cufundați adânc, și pe buze aveă întipărită amarăciune și dispreț. Pășea militărește, legănându-și mâinile cu vioiciune.

Viierul văzând pe acest om cu îmbrăcămintea simplă, s'a gândit: iată un legionar bătrân, s'a liberat de sub poruncă și acum își caută vatra părintească.

Străinul, ajungând la cei cari cinau, s'a oprit deodată speriat par'că. Viierul, știind că drumul se sfârșește dela bordei din sus, a lăsat lingura în oală și i-a zis drumarului:

— Poate ai greșit calea, omule, de ai ajuns la acest bordei. E greu să urce cineva până aici, de nu cumva aduce vreo veste căruiva dintre cei cari locuim aici.

În vremea asta străinul a venit mai aproape.

— Așa este, ai ghicit, — răspuse — am greșit calea și acum nu știu: încotro să dau? Dacă mă lăsați, vreau să răsufli de două ori și apoi mi-areți: Unde este aici în jur o moșie sătească? — vă voi fi mulțămitor.

Zicând acestea s'a așezat pe o piatră înaintea bordeiului. Și nevasta l'a întrebat: nu mânânci cu noi? Dar după zimbet a arătat că nu vrea. Însă s'a văzut că stă bucuros de vorbă cu dânșii, până când cinează. Pe tineri i-a întrebat despre trai și despre treburi și ei au răspuns veseli și deschis.

Dar dela o vreme bărbatul s'a întors spre străin și a început să-l ispitiască:

— Vezi, moșule, cât de retrași și de singuratici trăim. Se împlineste aproape anul, decând n'am schimbat o vorbă decât cu ciobani și cu viieri. Nu ai putea să ne spui una-alta de prin Roma, și despre împăratul ceva, că doar se vede că vii din vre-un castru, tabără, oarecare?

Abia a isprăvit bărbatul vorbele acestea, când nevasta a băgat de seamă, că bătrâna se uită îndru-

mător la străin și aproape îi dă să înțeleagă cu o mișcare a mâinii, că va fi bine să frământă cum se cade ceea-ce vrea să spuie.

La aceasta bătrânul a răspuns cu blândeță:

— Văd că mă socotești legionar și într'adevăr nu ai greșit mult, deși am desbrăcat demult zalele de soldat. Sub stăpânirea împăratului Tiberiu, noi legionarii nu am prea avut ce face. Deși a fost mare beliduce odată Tiberiu. Atunci și-a trăit el partea fericită a vieții. Acum nu-și bate capul cu altceva, decât cum ar putea să se apere mai bine împotriva conspirațiilor? În Roma nu se vorbește acum de alta, numai despre aceea, cum în săptămâna trecută, întemeiat abia pe o umbră de bănuială, a prins pe senatorul Tițiu și l'a dat la pierzare.

— Nu mai știe, bietul de el, nici ce face, — zise nevasta, și împreunându-și mâinile a clătinat din cap cu compătimire și cu mirare.

— Ai ghicit, — a încuviințat străinul și într'aceea față i s'a posomorit adânc. — Împăratul Tiberiu știe că toată lumea îl urește și încă poate să înnebuniască dintr'asta.

— Ce spui? — strigă femeia. — Tocmai de ce am putea să-l urim? Ne doare numai că nu mai e acum împărat așa de puternic, după cum a fost la începutul domniei sale.

— Greșești, — zise străinul. — Pe Tiberiu toată lumea îl disprețuește și îl urește. Și de ce nu l'ar urî? E un împărat crud, fără inimă, un tiran. Și în Roma se crede, că după asta va fi cu mult mai greu să se îndrepte, aproape cu neputință.

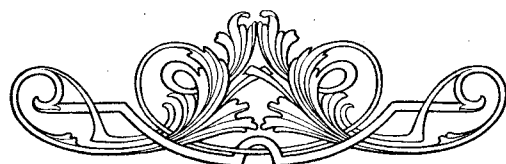
— S'a întâmplat ceva doar, ce ar putea să-l facă să fie un monstru și mai înfricoșat? — întrebă bărbatul.

Când a zis acestea, nevasta a văzut, că bătrâna iarăș a făcut semn drumarului să fie băgător de seamă, dar așa de tainic, încât el n'a văzut.

Străinul a răspuns prietenește, însă pe buze i-a trecut un suris mult grăitor.

— Poate ai auzit, că până acum încoace a avut Tiberiu în apropierea sa un prietin, în care s'a putut încrede și care i-a spus totdeauna neted adevărul. Ceialalți cari trăesc în curtea lui, sunt până la unul toți vânători de câștig și linge-blide; întocmai așa îi preamăresc faptele cele rele și viclene, ca și pe cele bune și alese. A avut, după cum spun, pe cineva, care totdeauna a îndrăznit să-i judece faptele. Acest suflet mai îndrăzneț și decât senatorii și beliducii, a fost: Faustina, bătrâna doică a împăratului.

— urmează —

Colectiile „Cosinzenii“

de pe anul I. II. și III. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 27.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI“. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi“, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într'o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár* — *Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI“. Prețul cor. 1-80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dărâmă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i iaie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA“. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

*

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa“ din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4-80.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. —

Cor. fil.

V. Mestugean: Regina Noastră. Note biografice cu prilegiul aniversării de 70 ani	1—
Rădulescu Niger: Orfanii neamului, roman naționalist .	4—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXII.	5—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Românilor, vol. XXIII.	6—
N. Iorga: Corespondența lui Dimitrie Aman	4—
„ Scrisori de boeri	1-75
„ Scrisori domnești	1-50
M. T. Carada: Sfânta Melania cea tânără	—80
I. Secula: Economia de casă întocmită după mai mulți autori	3—
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2—
A. Vlăhuță, Dreptate, nuvele	2—
G. Coșbuc, Fire de fori. Ediție nouă și adăugită	3—
Sadoveanu: Privești Dobrogene	2—
B. Katargiu: Discursuri parlamentare 1859—1862	2—
Iacolliot: Vânătorii de robi	—30
Lamartine: Raphael vol. I.	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor sau romanul lui V. Hugo	—30
Maupassant: Strigăt de alarmă, nuvele	—30
Fogazzaro: Povestiri	—30
Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe	1—
Aradi V., A Ruthén skizmapör	1-50
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49 .	1-50
„Cărtea Verde“ textul tractatului de pace dela București 1913	1-50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4—
Lungian M. Zile senine, icoane dela țară	1-50
Beza M. Pe drumuri. Din viața Aromânilor	2—
Galagteon G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe .	2—
Chirișescu M. Răsaduri, nuvele	2—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913.	1—
Beldiceanu N., Poezii	1-25
Dr. S. Stanca, Pocășii	4—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1-60
I. Dragoslav: Volintirii	1-80
L. Rebreanu: Frământări	1-50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1-80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1-80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1-60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borcia: Versuri flusturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă .	3-50
„ Note de drum	1-25
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	—80

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —